

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Назва кафедри	Фінансів, банківської справи та страхування
Мова викладання	Українська
Керівник/автор курсу	Бондарук Таїсія Григорівна , доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Профайл керівника курсу	http://nasoa.edu.ua/spivrobotnyky/bondaruk-tayisiya-grygorivna/
Контактна інформація керівника курсу (e-mail)	TGBondaruk@nasoa.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Практ. занять	Лабор. занять	Індив.- консульт.	Сам. підготовка	Вид підсумкового контролю
	Денна форма навчання							
	4	120	20	22			78	Залік
	Заочна форма							
	4	120	2	4			114	Залік

Опис дисципліни	Навчальна дисципліна «Бюджетна система» є вибірковою компонентою навчального плану. Як вибіркова складова, вивчення дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти сформувати індивідуальну освітню траєкторію. Мета вивчення навчальної дисципліни полягає в формуванні системи теоретичних і практичних знань з основ розвитку та функціонування бюджетної системи, як підсистеми публічних фінансів. Завдання вивчення навчальної дисципліни полягають у: розумінні засад бюджетного устрою й принципів побудови бюджетної системи; формуванні теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету та напрямів і форм фінансування видатків; оволодінні методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави; формуванні знань з питань функціонування державного кредиту та управління державним боргом Формат проведення дисципліни: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Здобувачі вищої освіти мають змогу отримати індивідуальні консультації.
------------------------	--

Професійні компетентності	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - сутність, функції та характерні ознаки бюджету; - принципи та методи бюджетного планування; - сутність, види та основні причини виникнення бюджетного дефіциту; - основні засади бюджетного устрою та принципи побудови бюджетної системи України; - зміст та види міжбюджетних відносин, особливості їх організації; - склад та структуру доходів бюджету; - склад та особливості планування та фінансування видатків бюджету; - сутність, передумови та необхідність державного кредиту; - склад та особливості видатків на обслуговування державного боргу.
Програмні результати навчання	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен вміти: - аналізувати склад та структуру доходів та видатків бюджету; - аналізувати виконання доходної та видаткової частин бюджету; - аналізувати динаміку та причини виникнення дефіциту бюджету, джерела покриття та методи скорочення дефіциту бюджету.
Тематика навчальної дисципліни	Змістовий модуль 1. Основи функціонування бюджетної системи Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування Тема 4. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання Змістовий модуль 2. Структура бюджетної системи Тема 6. Система доходів бюджету Тема 7. Система видатків бюджету Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу
Методи навчання	Для досягнення навчальних цілей, розвитку особистісних якостей і професійної підготовки здобувачів освіти передбачається застосування різноманітних методів навчання, зокрема: - словесні (лекція, семінари, бесіда, розповідь); - наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація); - практичні (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації); - репродуктивні та продуктивні (дослідницькі, пошукові, частково-пошукові); - стимулювання та мотивації навчання (пізнавальні та навчальні дискусії, імітації); - контролю і самоконтролю (усні та письмові перевірки, тестування тощо).
Матеріально-технічне	Комп'ютери з програмним забезпеченням для виконання різних видів освітньої діяльності: Microsoft Office, Веб-браузери.

забезпечення навчальної дисципліни	Мультимедійний проектор, комп'ютер або ноутбук, використання платформи Microsoft Teams та Moodle для дистанційного навчання.
Політики навчальної дисципліни	Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти НАСОН є передумовою для ефективного опанування результатами навчання і отримання позитивної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Складові політики академічної доброчесності регламентуються: Положенням про академічну доброчесність Національної академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОН, протокол від 24 квітня 2020 р. № 8. Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОН та Положення про академічну доброчесність у НАСОН у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОН, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми» Політика щодо відвідування занять. Здобувачі вищої освіти денної форми навчання зобов'язані відвідувати заняття. Поважними причинами для відсутності на заняттях є хвороба, академічна мобільність або інші випадки відсутності, які підтверджені документально. Якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та відповідно до графіку консультацій викладача. Політика щодо перескладання. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися термінів виконання усіх завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Ліквідація академічної заборгованості та перескладання заліку проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним навчально-методичним відділом. Політика щодо оскарження результатів оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням рівня його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національній академії статистики, обліку та аудиту, затвердженого рішенням Вченої ради НАСОН, протокол від 25 травня 2020 р. № 9.

КРИТЕРІЙ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю.

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання здобувачем вищої освіти 35 балів у сукупності за всіма темами дисципліни.

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 34 бали, то здобувач вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Бюджетна система» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
<i>Денна форма навчання</i>		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на семінарських / практичних заняттях	Максимум – 5 балів
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	Модульний контроль №1	Максимум – 7 балів
	Модульний контроль №2	Максимум – 8 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимум – 30 балів
<i>Заочна форма навчання</i>		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на семінарських / практичних заняттях	-
	Модульний контроль №1	Максимум – 35 балів
	Модульний контроль №2	Максимум – 35 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимум – 30 балів

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Поточний та модульний контроль													Залік	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	МКР	T6	T7	T8	T9	T10	T11	МКР	30	100
5	5	5	5	5	7	5	5	5	5	5	5	8		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Критерії оцінювання поточного контролю

Поточний контроль проводиться викладачем на практичних заняттях протягом семестру шляхом перевірки завдань за кожною темою курсу (всього 55 балів за семестр).

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- тези, статті, реферати, есе по питаннях самостійного вивчення;
- завдання розрахункового характеру;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації здобувачів та виступи на наукових заходах;
- інші види творчих та групових завдань.

Практичні заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на практичному занятті. Робота на практичному занятті передбачає усне та письмове опитування. Максимальна кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти на практичному занятті становить 5 балів. Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення практичних занять у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти
на практичних заняттях**

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1-3	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання модульного контролю

Формою модульного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестових завдань закритої форми, що формуються та виконуються в системі Moodle, та оцінюються від 0 до 7/8/35 балів.

Розподіл балів в межах модульних контрольних робіт

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання (денна/заочна форма)
Тестові завдання закритої форми	7 (50×0,14)/ 8 (50×0,16) / 35 (60×0,58)
Всього	15 / 35

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Формою підсумкового контролю є диференційований залік, який проводяться у формі тестових завдань закритої форми, що формуються та виконуються в системі Moodle, та оцінюється від 0 до 30 балів.

Розподіл балів в межах підсумкового контролю

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Тестові завдання закритої форми	30 (50×0,6)
Всього	30

Критерії оцінювання тестових завдань закритої форми

Критерії оцінювання	Кількість балів
Здобувач дав правильні відповіді на 90-100% тестових запитань	27-30
Здобувач дав правильні відповіді на 82-89% тестових запитань	23-26
Здобувач дав правильні відповіді на 74-81% тестових запитань	20-22
Здобувач дав правильні відповіді на 64-73% тестових запитань	17-19
Здобувач дав правильні відповіді на 60-63% тестових запитань	15-16
Здобувач дав правильні відповіді менше ніж на 60% тестових запитань	0-14

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Залік		Оцінка	Пояснення
<i>Зараховано</i>	90-100	A	Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень знань навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, достатньо реалізовує теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, виконав практичні завдання відмінно або з незначною кількістю помилок. За час навчання при проведенні практичних занять проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються
	82-89	B	Здобувач вищої освіти демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною
	74-81	C	Здобувач вищої освіти в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях та розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.
	64-73	D	Здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни. При вирішенні практичних завдань допускає значну кількість недоліків і суттєвих помилок
	60-63	E	Здобувач вищої освіти має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, здобувач вищої освіти з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни, відсутнє розуміння порядку виконання завдання та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
<i>Незараховано</i>	35-59	FX	Здобувач вищої освіти може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму дисципліни здобувач вищої освіти виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у

			здобувача вищої освіти відсутні. Здобувач вищої освіти має можливість повторного складання
	1-34	F	Здобувач вищої освіти повністю не виконав вимоги програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Обов'язковий повторний курс

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Поняття бюджетного менеджменту.
2. Завдання бюджетного менеджменту.
3. Принципи бюджетного менеджменту.
4. Функції бюджетного менеджменту.
5. Структура бюджетного менеджменту.
6. Інструменти бюджетного менеджменту.
7. Суб'єкти бюджетного менеджменту.
8. Об'єкти бюджетного менеджменту.
9. Взаємозв'язок бюджетного менеджменту з іншими видами державного управління.
10. Значення бюджетного менеджменту для економічної безпеки держави. Сутність та етапи бюджетного процесу.
11. Нормативно-правове регулювання бюджетного процесу в Україні.
12. Складові бюджетного процесу.
13. Повноваження Верховної Ради України у бюджетному процесі.
14. Повноваження Кабінету Міністрів України у бюджетному процесі.
15. Роль Міністерства фінансів України в бюджетному процесі.
16. Функції Рахункової палати в бюджетному процесі.
17. Повноваження Державної казначейської служби в бюджетному процесі.
18. Участь органів місцевого самоврядування у бюджетному процесі.
11. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Сутність і завдання бюджетного планування.
12. Принципи бюджетного планування.
13. Види бюджетного планування.
14. Етапи бюджетного планування в Україні.
15. Особливості середньострокового бюджетного планування.
21. Програмно-цільовий метод бюджетного планування.
22. Складання бюджетного запиту.
16. Формування проєкту Державного бюджету України.
17. Роль макропоказників у бюджетному плануванні.
18. Підготовка бюджетної декларації. Сутність виконання дохідної частини бюджету.
19. Джерела доходів Державного бюджету України.
20. Повноваження органів, що забезпечують надходження доходів до бюджету.
21. Планування надходжень до бюджету.
22. Облік податкових та неподаткових надходжень.
23. Механізм розподілу доходів між бюджетами.
24. Роль Державної податкової служби у формуванні доходів бюджету.
25. Взаємодія податкових і митних органів у виконанні бюджету.
26. Аналіз виконання дохідної частини бюджету.
27. Проблеми та шляхи підвищення ефективності формування доходів бюджету. Поняття та класифікація видатків бюджету.
28. Порядок розподілу бюджетних призначень.
29. Організація касового виконання видатків бюджету.
30. Роль головних розпорядників бюджетних коштів.
31. Фінансування видатків загального та спеціального фондів бюджету.

32. Порядок відкриття асигнувань з бюджету.
33. Здійснення попереднього та поточного контролю видатків.
41. Особливості фінансування захищених статей бюджету.
42. Управління залишками бюджетних коштів.
34. Оптимізація бюджетних видатків в умовах дефіциту.
35. Завдання та принципи бухгалтерського обліку виконання бюджету.
36. Особливості обліку доходів державного бюджету.
51. Особливості обліку видатків державного бюджету.
52. Система рахунків обліку виконання бюджету.
53. Вимоги до ведення бухгалтерського обліку органами Казначейства.
54. Документальне оформлення бюджетних операцій.
55. Облік міжбюджетних трансфертів.
56. Облік залишків на рахунках бюджету.
57. Особливості автоматизованої системи обліку виконання бюджету.
58. Взаємозв'язок між обліком, звітністю та контролем виконання бюджету.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. №2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Волкова В. В., Волкова Н. І. Місцеві фінанси : навч. посіб. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. 105 с.
3. Качула С. В., Павлова Г. Є, Лисяк Л. В., Добровольська О. В., Катан Л. І. Бюджетна система (у схемах та таблицях):України: навч. посіб. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
4. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304с.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 р. №922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
8. Фінанси: підруч. / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій, О. В. Любка, О. Д. Рожко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; за ред. І. О. Лютий. 2-ге вид, допов. та перероб. Київ: ЗУНУ, 2023. 715 с.
9. Фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль: Університетська думка, 2024. 632 с.

Допоміжна:

1. Бондарук Т. Г. Фіскальна політика в умовах воєнного стану як фактор економічного розвитку територій. *Ефективна економіка*. 2022. № 12. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/872>
2. Бондарук Т. Г. Фіскальна політика України як чинник сталого розвитку територій в умовах воєнного стану. *Економічні горизонти*. 2023. № 3(25). С. 57-67. URL: <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/286686>
3. Бондарук Т. Г., Богріновцева Л. М., Бондарук О. С. Методологічні підходи до оптимізації боргової політики України в контексті фінансової безпеки. *Статистика України*. 2025. № 1. С. 13-24. URL: <https://irb.nasoa.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8c2222da-579e-49b1-a729-6432182b37e7/content>

4. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С. Економічна природа організаційно-економічного механізму соціальної відповідальності бізнесу. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2020. №1-2. С. 57-64. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/4800>
5. Бондарук Т. Г., Онишко С. В. Методологічні домінанти до фінансового забезпечення регіонального розвитку в умовах післявоєнного відновлення. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. Спеціальний випуск*. 2024. С.5-17. URL: <https://ir.nasoa.edu.ua/items/40c2810a-d261-48a8-b919-604e3d77c3df/full>
6. Бондарук Т. Фіскальна політика поствоєнного економічного відновлення та її вплив на розвиток економіки територій. *Економічні горизонти*. 2024. №2-3(28). С. 179–189. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.3\(28\).2024.309548](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(28).2024.309548)
7. Бондарук Т. Г. Бондарук І. С. Формування і оцінювання фіскального простору місцевих бюджетів. *Moderní aspekty vědy: XI. Díl mezinárodní kolektivní monografie*. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2021. S. 356-371. URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/monography-11.pdf>
8. Бондарук Т. Г. Фінансова стійкість місцевих бюджетів у довгостроковій перспективі. *Стійкість державних фінансів України у довгостроковій перспективі*: кол. моногр. / Луніна І.О., Білоусова О.С., Твердохлібова Д.В. та ін. ; за ред. д.е.н., І.О. Луніної; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2020. С. 42-77. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/333.pdf>
9. Бондарук Т., Чеховська М., Бондарук О. Економічна безпека України під час військових дій: виклики та шляхи протидії. *Економічні горизонти*. 2024. №1(27). С. 129–141. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(27\).2024.299201](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(27).2024.299201)
10. Бондарук Т.Г. Місцеві бюджети у контексті вирішення завдань воєнного часу та забезпечення відновлення економіки територій. *Ефективна економіка*. 2024. № 10. <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4821>
11. Бондарук Т.Г. Проблеми та перспективи оцінки фіскального простору місцевих бюджетів в умовах децентралізації. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2020. № 1(61). С. 55-64.
12. Бондарук Т.Г. Проблеми формування фіскальної політики економічного розвитку територій в умовах воєнного стану. *Інноваційно-інвестиційний механізм забезпечення конкурентно-спроможності країни*: кол. моногр. / за заг. ред. О. Л. Гальцової. Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2022. С. 5-21. URL: https://library.nlu.edu.ua/images/POLN_TEXT/SENMK/IIMZKK.pdf
13. Бондарук Т.Г. Точки зростання та їх роль у забезпеченні стійкого економічного розвитку територій. *Економіка та суспільство*. 2021. № 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/532>
14. Бондарук Т.Г., Богріновцева Л.М. Роль ринку цінних паперів як джерела фінансування державного боргу. *Інтернаука. Серія: Економічні науки*. 2023. №7. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16905405619086.pdf>
15. Луніна І.О., Скрипниченко М.І., Бондарук Т.Г., Степанова О.В., Твердохлібова Д.В., Кваша Т.К., Назукова Н.М. Інструментарій та сценарні оцінки стійкості державних фінансів. *Макроекономічна збалансованість для забезпечення стійкості державних фінансів та економічного зростання в Україні*: кол. моногр. / за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НАН України М.І. Скрипниченко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2020. С. 206-273. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/327.pdf>
16. Ніколаєва О. М., Маглаперідзе А. С. Місцеві фінанси : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 354 с.
17. Онишко С.В., Бондарук Т.Г. Методологічні домінанти дослідження фінансової поведінки в умовах парадигмальних змін у фінансових відносинах. *Ефективна економіка*. 2025. №3. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.3.2>

18. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23 лютого 2006 р. №3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
19. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14 грудня 2021 р. №1953- IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
20. Стратегія розвитку фінансового сектору України. 2023. 54 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=4
21. Фінанси: навч. посіб.: експрес курс / Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.; за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
22. Фінанси: підручн. / за ред. І. О Лютого. Київ : Ліра-К. 2021. 728 с.
23. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Фінанси: навч. посіб. / Львів: Видавництво «Простір М», 2018. 298 с.
24. Bondaruk T. Fiscal space of local budgets and economic growth. *Polish journal of science*. 2021. Vol. 2. №45. Pp. 34-38. URL: <https://www.calameo.com/read/00598514203a5ee75144f>
25. Bondaruk T., Medynska T., Nikonenko U., Melnychuk I., Loboda N. Fiscal policy as a guarantee of sustainable development under military conditions. *International Journal of Sustainable Development and Planning*. 2023 Vol. 18. № 4. Pp. 1097-1102. URL: <https://doi.org/10.18280/ijstdp.180412>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219844998> (Scopus).
26. Bondaruk T., Momotiuk L., Zaichko I. Budgetary policy of Ukraine in time of challenges and its impact on financial security. Statistics in transition new series and Statistics of Ukraine. *Joint Special Issue: A New Role for Statistics*. 2023. Vol. 23. № 5. Pp. 185-208. URL: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219844998> (Scopus).
27. Bondaruk T. H., Bondaruk I. S. Conceptual foundations of the development of business social responsibility in Ukraine. *Economies' Horizons*. 2020. № 1(12). С. 26-32. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(12\).2020.205285](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(12).2020.205285)
28. Bondaruk T. H., Bondaruk I. S., Dubyna M. V. Financial sustainability as a factor of forming fiscal space of local budgets. *Economies' Horizons*. 2020. № 2(13). С. 4-16. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.2\(13\).2020.205286](https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(13).2020.205286)
29. Bondaruk, T. H., Momotiuk, L. Ye., Bondaruk, O. S. Budget Security as Factor of Economic Development of the State. *Statystyka Ukrainy - Statistics of Ukraine*. 2020. №2-3. Pp. 40-47. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/5369>
30. Osaulenko O., Bondaruk T., Momotiuk L. Ukraine's State Regulation of the Economic Development of Territories in the Context of Budgetary Decentralisation. *Statistics in Transition new series*, September 2020. Vol. 21. №3. Pp. 129-148. DOI 10.21307/stattrans-2020-048. URL: https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_21307_stattrans-2020-048; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219844998> (Scopus).

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <https://dasu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Державної податкової служби. URL: <https://tax.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Державної служби зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
7. Офіційний сайт електронної системи публічних закупівель Prozorro. URL: <https://prozorro.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. URL: <http://budget.rada.gov.ua/>.

9. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/>.
10. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України. URL: <http://www.minregion.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
14. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.
15. Офіційний сайт Пенсійного фонду України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
16. Офіційний сайт Рахункової палати. URL: <http://rp.gov.ua/home/>

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування, протокол №14 від 10 червня 2025р.